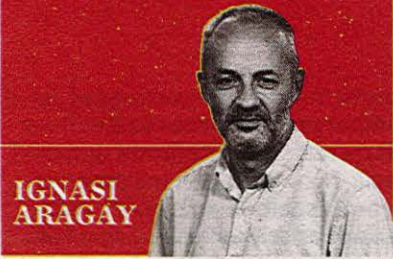

ELS LLIBRES I LES COSES

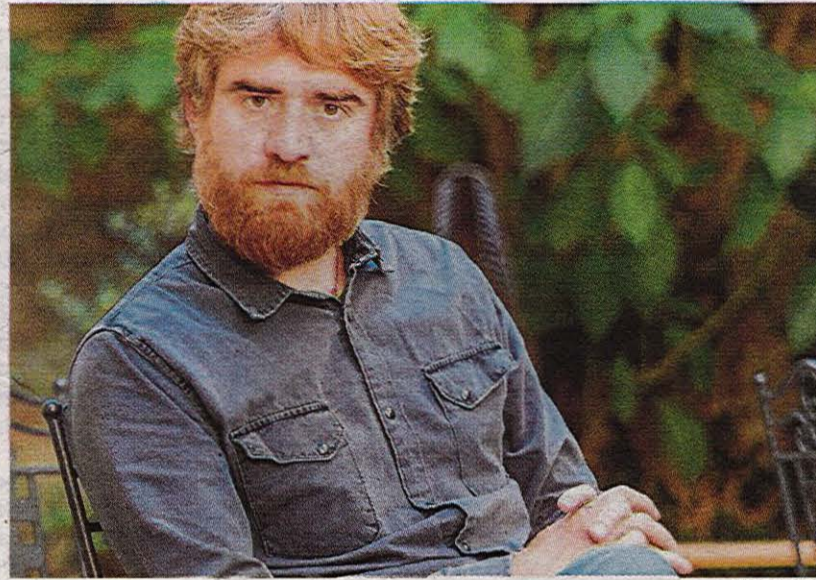

És un tòpic ben real. Les noies parlen i parlen i parlen. Els nois acostumem a ser més sorbis. Naturalment hi ha excepcions, però en general les amistats masculines gasten menys verbs, menys noms, menys adjectius. Són més de punt i a part. A la novel·la *Les vuit muntanyes*, en Pietro i en Bruno no s'escapen d'aquest lloc comú tan comú. La història de la seva amistat l'ha escrit Paolo Cognetti –i l'ha traduït al català Xavier Valls per a l'editorial Navona–, un llibre que ha esdevingut un èxit no només a Itàlia, sinó també a França i Alemanya. S'està traduint a desenes de llengües.

L'estiu del 1984, a Grana, un poblet perdut als Alps italians, en Pietro, un nen de ciutat, fill únic, troba en Bruno, últim vailet d'aquest racó de món quasi deshabitat, amb una mare esquerra i un pare absent. Es necessiten. Al riu, entre pedres, vaques, boscos d'avets i de làrix i cases enrunades, inventen aventures. A l'hivern s'obliden l'un de l'altre, i cada estiu es retroben, inseparables... El llibre és la història d'aquesta relació que es manté al llarg dels anys, feta de poques paraules, d'esforç físic, de gestos i mirades de reüll. Una mica salvatge, rude, muntanyenca. Profunda.

Per a ells, el futur és la muntanya. Seguint la teoria del pare d'en Pietro, com en els rius, el futur queda enrere, muntanya amunt: l'aigua que passa avall és el passat, l'aigua nova és la que ve de dalt. Els dos

Per què els homes fan amistat sense paraules

MARC ROVIRA

A 'LES VUIT MUNTANYES', EN PIETRO I EN BRUNO TRAVEN UNA RELACIÓ RUDE, PROFUNDA

amics sempre van a la recerca de les aigües primigènies, del gel i les neus, un futur a contracorrent, que fa pujada, lluny de la civilització. Remunten tarteres, juguen a l'arenys dels rius, s'amaguen en fondals, restauen alps abandonats, es perden en la neu de les congestes, es deixen enlluernar pels cims, pels isards i pels ibexs –la cabra típica dels Alps, de cargolades banyes–. Són com llops

solitaris que es fan companyia, fins i tot quan no s'entenen. Ara i adés, les seves vides s'allunyen, a voltes durant anys, però com les aigües d'un riu tornen a confluïr. Com si només es tinguessin l'un a l'altre.

El secret d'aquesta amistat masculina no està en les paraules, tan escasses. És Paolo Cognetti qui posa veu al que pensen i senten en Pietro i en Bruno, a la riuada que a l'un i l'altre els desborda per dins. A l'autèntic riu de la vida, el riu interior dels desitjos, dels ideals i de les decepcions.

Si aquest Sant Jordi us heu quedat curts o no del tot satisfets, *Les vuit muntanyes* és la troballa que us faltava. ♦♦

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

els camins de la creació lèxica són inescrutables i, per aquests camins, sembla que alguns han arribat al convenciment que ens convé desllorigar la situació; i qui diu la situació diu el problema, el conflicte o fins i tot l'atzucac. En aquests contextos es dona a *desllorigar* un sentit que els diccionaris no recullen. Però el pitjor és que els sentits que sí que recullen volen dir gairebé el contrari. *Desllorigar* és sinònim de *dislocar*, *desconjuntar*, *desmanegar*..., i en el sentit més literal vol dir fer sortir un os de la seva articulació: "M'he desllorigat el turmell". Per tant, no sembla que desllorigar una situació o un conflicte pugui voler dir trobar-hi una sortida satisfactòria.

D'on surt aquest últim sentit? Doncs del nom *desllorigador* i més concretament del seu sentit figurat:

¿Ens convé realment desllorigar la situació?

"Allò que ens dona la solució d'una qüestió, d'un afer, etc., difícil, complicat". En sentit literal, el desllorigador és l'articulació entre dos ossos; l'encaix que permet que dues estructures rígides que, unint-se, podrien quedar travades, es moguin lliurement.

Es dona, doncs, la paradoxa que desllorigar és fer sortir un os del seu desllorigador.

Tinc la impressió que, col·loquialment, *desllorigar* s'havia utilitzat sempre en el seu sentit més literal

ES DONA LA PARADOXA QUE 'DESLORIGAR' VOL DIR FER SORTIR UN OS DEL SEU 'DESLORIGADOR'

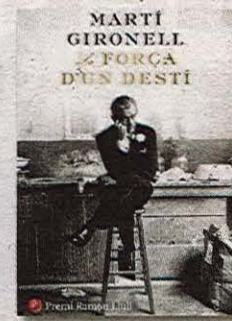
i ossi. Però els creadors de llengua s'han enamorat del seu dring i ara n'estan explotant el seu vessant més figurat i positiu: l'ús que el fa sinònim de l'expressió *trobar el desllorigador (d'una cosa)*. Si aquest ús es consolida i generalitza, tard o d'hora els lexicògrafs hauran d'afegir una nova accepció al verb. De fet, la nova accepció ja és al *Diccionari descriptiu de la llengua catalana*, que ens l'exemplifica amb un fragment de *La teranyina* (1984) de Jaume Cabré.

No cal dir que, mentrestant, els que no es vulguin apuntar a una innovació que pot resultar desconcertant poden optar per diverses alternatives: *desbloquejar*, *superar*, *trobar sortida*... No tenen aquell dring, però et donen la confiança que no hi prendràs mal. ♦♦

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIÓ

[1] La força d'un destí
MARTÍ GIRONELL
Columna
400 pàgines, 21,50 € 2/8

[2] Jo soc aquell que va matar Franco
JOAN-LLUÍS LLUÍS Proa
256 pàgines, 20 € 6/10

[3] La dona a la finestra
A.J. FINN
Rosa dels Vents
544 pàgines, 19,90 € 1/5

[4] Quan érem els peripàtics
HÉCTOR LOZANO / Columna
224 pàgines, 15,90 € 4/3

[5] Les vuit muntanyes
PAOLO COGNETTI
Navona
304 pàgines, 17,90 € 7/8

NO-FICCIÓ

[1] Operació urnes
LAIA VICÉNS I XAVI TEDÓ
Columna
160 pàgines, 15,90 € 1/19

[2] Dies que duraran anys
JORDI BORRÀS
Ara Llibres
204 pàgines, 22,95 € 2/10

[3] Bon dia, són les vuit!
ANTONI BASSAS
Destino
352 pàgines, 20,50 € 3/11

[4] Per la llibertat
DIVERSOS AUTORS
Ara Llibres
264 pàgines, 15,50 € -/3

[5] Economia en colors
XAVIER SALA I MARTÍN
Rosa dels Vents
312 pàgines, 16,90 € 6/8

CASTELLÀ

FICCIÓ

[1] Las hijas del Capitán
MARÍA DUEÑAS
Planeta
608 pàgines, 22,50 € 1/3

[2] Patria
FERNANDO ARAMBURU
Tusquets
648 pàgines, 22,90 € 5/85

[3] La mujer en la ventana
A.J. FINN
Plaza & Janés
544 pàgines, 19,90 € 4/5

[4] Fuimos canciones
ELÍAS BENAVENT
Suma de Letras
544 pàgines, 16,90 € 2/3

[5] La tierra maldita
JUAN FRANCISCO FERRÁNDIZ
Plaza & Janés
672 pàgines, 21,90 € -/8

NO-FICCIÓ

[1] Las almas de Brandon
CÉSAR B. NDJOCU DAVIES
Espasa Calpe
256 pàgines, 12,90 € 1/5

[2] Piel de letra
LAURA ESCANES
Aguilar
256 pàgines, 12,90 € 2/2

[3] España quedó atrás
RAMÓN COTARELO
Now Books
250 pàgines, 18,90 € 5/5

[4] Nada es tan terrible
RAFAEL SANTANDREU
Grijalbo
320 pàgines, 16,90 € 3/7

[5] Sin censura
MIGUEL ÀNGEL REVILLA
Espasa Calpe
288 pàgines, 19,90 € -/3

Rànquing setmanal de la Cambra del Llibre de Catalunya
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat